

**ชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
วัดไทรเหนือวิทยา จังหวัดนครสวรรค์**

**PROJECT-BASED INSTRUCTIONAL PACKAGE FOR PHRAPARIYATTIDHAMMA
SCHOOL STUDENTS DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION,
WAT SAI NUEA WITTHAYA NAKHONSAWAN PROVINCE**

¹พระครูศรีสุธรรมนิวิฐ (ธานี สุขแจ่ม) Phrakhrusrisuthamniwit (Thanee Sukjam)

²สมชัย ศรีนอก Somchai Srinok ³พระวิเทศพรหมคุณ PhraWidesbrommakun

^{1, 2, 3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author E-mail: sutamniwit@hotmail.com

Article Received: March 14, 2025. Revised: March 28, 2025. Accepted: March 30, 2025.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์การพัฒนาชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน 2) เพื่อพัฒนาชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม และ 3) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน โดยกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดไทรเหนือวิทยา จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 33 รูป/คน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบพัฒนา จากแบบการสำรวจ และวิจัยเชิงคุณภาพ ร่วมกับการสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสอบถามความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา 2) แบบสัมภาษณ์ 3) ชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน โดยใช้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 6 ชุด และ 4) แบบประเมินคุณภาพชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน 5) แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิตาค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติทดสอบ (T-test)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการศึกษาวิเคราะห์การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน จากปัญหาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของสามเณรนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่า โดยภาพรวมในด้านจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการพัฒนาชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน พบว่าชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน จำนวน 6 ชุด มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา ขั้นที่ 2 กำหนดจุดมุ่งหมายในการทำโครงการ ขั้นที่ 3 วางแผนและวิเคราะห์โครงการ ขั้นที่ 4 ลงมือปฏิบัติและแก้ปัญหา ขั้นที่ 5 ประเมินผลระหว่างปฏิบัติงาน ขั้นที่ 6 สรุปผล รายงานผล และเสนอผลงาน โดยมีประสิทธิภาพเท่ากับ E181.94/E284.97 ซึ่งเป็นไปเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และ 3) ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่าหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเรียนทั้ง 5 ชุดการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน, โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา, วัด

Abstract

This research aimed to 1) study and analyze the development of project-based teaching packages, 2) develop project-based teaching kits for Phra Pariyattidhamma School, and 3) evaluate academic achievement before and after learning with project-based teaching and learning activity packages. The target group used in the research was 33 Mathayom 6 students of Phra Pariyattidhamma School, General Education Department, Wat Sai Nuea Witthaya, Nakhon Sawan Province. This research was a development research from survey and qualitative research with interviews. The research instruments used were 1) a questionnaire on the opinions of learning management of Mathayom 6 students of Phra Pariyattidhamma school, General Education Department, Wat Sai Nuea Witthaya, Nakhon Sawan Province, 2) an interview form, 3) a project-based teaching packages using 6 sets of social studies, religion, and culture learning subjects, 4) a quality assessment form for project-based teaching kits, and 5) an assessment form for academic achievement before and after learning. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and T-test.

The research results found that 1) The results of the study analyzed the development of project-based learning activity packages from the problem of learning management in the social studies, religion, and culture of novice students in Mathayom 6 at the Phra Pariyattidhamma School, General Education Department, Wat Sai Nuea Witthaya, Nakhon Sawan Province found that the overall learning management was at a moderate level. 2) The results of the development of project-based teaching packages found that 6 sets of project-based teaching packages had 6 steps of learning management as follows: Step 1: Defining the problem, Step 2: Defining the project objectives, Step 3: Planning and analyzing the project, Step 4: Implement and solving the problem, Step 5: Evaluating during the work, Step 6: Summarizing, reporting, and presenting the results. The efficiency was equal to E181.94/E284.97, which was in line with the set criteria of 80/80, and 3) The results of the evaluation of learning achievement before and after learning with the project-based learning activity packages at the Phra Pariyattidhamma School, General Education Department, Wat Sai Nuea Witthaya, Nakhon Sawan Province. It was found that after studying, the average score was significantly higher than after studying all 5 learning packages at a statistical significance level of .05.

Keywords: Project-Based Instructional Packages, Department of General Education of Phrapariyattidhamma School, Temples

บทนำ

เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 4 มาตรา 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและตามศักยภาพ และมาตรา 24 ระบุว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันคนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 คือ วิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 มุ่งให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของ โลกศตวรรษที่ 21” โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการ จัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดีมีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคม แห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

โดยศตวรรษที่ 21 มีเป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs) คุณลักษณะต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2560)

3 Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics) 8 Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross – cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และ ทักษะ การเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นั้นมุ่งพัฒนาผู้เรียน เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง (active learning) จะช่วยให้ผู้เรียนนำตนเองและฝึกฝนทักษะของตนเองการเรียนรู้จึงมีความหมาย

เชื่อมโยงกับบริบทภายนอกที่เป็นปัจจุบันและอนาคตช่วยเพิ่มพูนทักษะซึ่งเป็นฐานของทักษะอื่นๆ ขยายประสบการณ์และพัฒนาความเข้าใจสิ่งที่ทำให้ลุ่มลึกขึ้น วิธีการสอนที่ครูสอนไม่ได้ นักเรียนต้องเรียนเอง หรือพูดใหม่ว่าครูต้องไม่สอน แต่ต้องออกแบบการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ให้นักเรียน เรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ แล้วการเรียนรู้ก็จะเกิดจากภายในใจและสมองของตนเอง ต้องเรียนเป็นทีม ไม่ใช่เรียนจากครูสอนในชั้นเรียนการเรียนแบบ PBL ที่ครูเก่งด้านการชวนทบทวนไตร่ตรอง (reflection หรือ AAR) บทเรียน การตั้งคำถามของครูที่ให้นักเรียนคิดหาคำตอบ ที่มีได้หลายคำตอบจะทำให้เกิดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการเพิ่มพูนขึ้นเรื่อยๆ การเรียนรู้แบบนี้เรียกว่า PBL (Project Based Learning) จะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้หรือเข้าใจทฤษฎี หรือหลักการต่างๆ ในสาระวิชาผ่านการปฏิบัติการสัมผัสด้วยตนเอง ไม่ใช่ผ่านการท่องจำซึ่งจะช่วยให้เข้าใจทฤษฎีในมิติที่ลึกและ เชื่อมโยงยิ่งขึ้น และเห็นคุณค่าของวิชาความรู้ในบริบทของชีวิตจริง ทำให้การเรียนรู้เป็นเรื่องสนุกและมีชีวิตชีวา การเรียนโดยโครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) สามารถพัฒนาส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพทั้งทางด้านการส่งเสริมทักษะและกระบวนการแสวงหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เจตคติทางวิทยาศาสตร์ และยังทำให้นักเรียนได้รับความรู้ทั้งนี้ เพราะในกระบวนการดำเนินกิจกรรมผู้เรียนจะมีบทบาทสำคัญในการเลือกปัญหาที่จะศึกษากำหนดแนวทางและวิธีการในการดำเนินการทดลอง ลงมือทดลอง สรุปผลการทดลอง เขียนรายงานการศึกษา และนำเสนอผลการศึกษาก่อนหน้า โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา ซึ่งวิธีการหา ความรู้ และวิธีการสอนแบบโครงงานครูต้องออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้นักเรียนเรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำแล้วการเรียนรู้ก็จะเกิดจากภายในใจและสมองของตนเองต้องเรียนเป็นทีมจะช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ซึ่งเป็นหนึ่งในทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (Sunsanee Chanteerarat, 2565)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการหรือโครงงานเป็นฐาน (Project Based Learning) เป็นแนวทางเลือกหนึ่งที่นักการศึกษาหลายท่านยอมรับว่าจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ครูผู้สอนทุกระดับการศึกษาทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ควรนำไปใช้เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียน โดยการค้นหาความรู้ด้วยตนเองด้วยการทำโครงการโดยการเรียนการสอนแบบโครงงานเป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามแนวคิดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิด โดยเริ่มต้นที่ปัญหา และใช้กระบวนการทำโครงงานมาสร้างความรู้หรือแก้ปัญหาขึ้น โดยได้ผลงานที่ผ่านการทำงาน เรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียน โดยมีขั้นตอนโดยเริ่มต้นจากการกำหนดหัวข้อโครงงานหรือโครงการ การวางแผนทำโครงงานหรือโครงการ การศึกษาค้นคว้าข้อมูล การลงมือปฏิบัติทำโครงงานหรือโครงการ สรุปผลงาน และนำเสนอโครงงานหรือโครงการตามลำดับ (ศิริพล แสนบุญส่ง, 2559)

ในปัจจุบันโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดไทรเหนือวิทยาได้เปิดการเรียนการสอนสามแผนกคือ แผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญ ทำให้เวลาการจัดการเรียนการสอน และหน่วยกิตมากกว่าโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ทำให้ครูผู้สอนไม่เพียงพอต่อการสอนในรายวิชาต่างๆ วิธีจัดการเรียนการสอนจึงแบบครูเป็นศูนย์กลาง เน้นการบรรยายประกอบสื่อนำขึ้นเรียน เช่น สไลด์จาก Power Point สไลด์จากหนังสือเรียน สไลด์จากหนังสือนอกเวลาเรียน เป็นต้น จึงทำให้นักเรียนได้รับความรู้ด้านเดียว ยังขาดทักษะการลงมือปฏิบัติ และทดลองจริง ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทำให้นักเรียนขาดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน เช่น 1) ความสามารถในการสื่อสาร

2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

จากเหตุผลที่กล่าวมา ผู้วิจัยตระหนักในความสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษากระบวนการและผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน (Project Search Based Learning) เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ และนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์การพัฒนาชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดไทรเหนือวิทยา จังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อพัฒนาชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดไทรเหนือวิทยา จังหวัดนครสวรรค์ให้มีประสิทธิภาพตาม 80/80
3. เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดไทรเหนือวิทยา จังหวัดนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบพัฒนา (Research and Development) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดไทรเหนือวิทยา จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 33 รูป/คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ในครั้งนี้ได้แก่ 1) แบบสอบถามความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดไทรเหนือวิทยา จังหวัดนครสวรรค์ 2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึกการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดไทรเหนือวิทยา 3) ชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน โดยใช้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 5 ชุดได้แก่ (1) ชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศไทย (2) ชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศพม่า (3) ชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศลาว (4) ชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศกัมพูชา (5) ชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศเวียดนาม 4) แบบประเมินคุณภาพชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดไทรเหนือวิทยา จังหวัดนครสวรรค์ 5) แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน 50 ข้อ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยในครั้งนี้โดยใช้สูตรสถิติ ค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การทดสอบ T-test Dependent และวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสือ

อิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาเซียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาวิเคราะห์การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดไทรเหนือวิทยา จังหวัดนครสวรรค์ จากปัญหาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดไทรเหนือวิทยา ของสามเณรนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดไทรเหนือวิทยา จังหวัดนครสวรรค์พบว่า โดยภาพรวมในด้านจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดไทรเหนือวิทยา ผู้วิจัยสรุปปัญหาที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนในหลายวิชาสังคมศึกษา คือเนื้อหาของกลุ่มสาระสังคมศึกษามีรายวิชามาก และบุคลากรของทางโรงเรียนมีจำนวนจำกัด รูปแบบการสอนของครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นรูปแบบการบรรยาย นักเรียนบางรูปอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้จึงทำให้ไม่สามารถคิดวิเคราะห์และแยกแยะได้ บทพร่องทางการเรียนรู้มีความสามารถทางการเรียนรู้ตั้งแต่ระดับต่ำมากไปจนถึงระดับสูงมาก และครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมยังขาดความชำนาญ เพราะมีอายุมาก ขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ ควรมีการจัดทำรูปแบบการสอนที่สมัย และต้องสร้างคู่มือประกอบการใช้และกำหนดขั้นให้ชัดเจนโดยจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดไทรเหนือวิทยาในครั้งนี้ ได้กำหนดหัวข้อ 2 ด้าน คือ 1) ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการใช้นวัตกรรมสื่อการสอน

ด้านที่ 1 ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอน จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอนผู้วิจัยสรุปปัญหา ปัญหา/อุปสรรคด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอน คือหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีจำนวนเนื้อหาและความกว้างของเนื้อหาโดยรวมทั้งมีความซ้ำซ้อน และตัวชี้วัดจำนวนมาก ยุ่งยากในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนมีจำนวนจำกัด จึงทำให้ครูไม่ได้จัดทำแผนการเรียนรู้ด้วยตัวเอง อาศัยแผนการสอนสำเร็จ เพราะง่ายต่อการนำไปใช้ จึงทำให้การวางรูปแบบการสอนไม่ตรงกับบริบทกับนักเรียน โดยใช้รูปแบบการสอนแบบบรรยายเป็นหลัก ส่งผลให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน จึงทำให้ไม่รู้สึกสนุกกับการเรียน

โดยมีข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือควรมีการพัฒนาครูผู้สอนโดยการอบรมพัฒนาครูและติดตามที่เป็นผลจริง สร้างแรงจูงใจให้ครูผู้สอน จัดทำแผนการสอนด้วยตนเองเพื่อความชำนาญ และเพิ่มประสิทธิภาพของแผนการสอน พร้อมศึกษาและหารูปแบบในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทนักเรียนในโรงเรียนปริยัติธรรม หรือสร้างชุดการสอนเพื่อเป็นรูปแบบและควรมีคู่มือประกอบการเรียนรู้

ด้านที่ 2 ด้านการใช้นวัตกรรมสื่อการสอน จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้านการใช้ นวัตกรรมสื่อการสอนผู้วิจัยสรุปปัญหา ปัญหา/อุปสรรคด้านด้านการใช้นวัตกรรมสื่อการสอน คือการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับนักเรียน โดยทำให้บางครั้งสื่อที่มีอยู่ในปัจจุบันอาจไม่ตรงตามเนื้อหาที่เปลี่ยนแปลงไปหรือความต้องการของครูและนักเรียน ครูผู้สอนไม่นำนวัตกรรมของสื่อการสอนมาใช้สอนให้หลากหลาย เช่น สื่อประเภทวัสดุ สื่อประเภทอุปกรณ์ สื่อประเภทเทคนิคหรือวิธีการ และสื่อประเภทคอมพิวเตอร์ขาดความรู้

ความเข้าใจ ในการใช้สื่อ และเกิดจากปัญหาด้านบุคลากรเองหรือตัวผู้สอนเองไม่เข้าใจในการใช้สื่อ นวัตกรรม วัสดุอุปกรณ์ในการที่จะใช้สอนไม่พร้อมต่อการใช้สื่อ เป็นต้น

โดยมีข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้านการใช้นวัตกรรมสื่อการสอนควรมีการพัฒนาครูผู้สอน ในการผลิตสื่อ นวัตกรรมด้วยตนเองเพื่อให้เข้าใจในองค์ประกอบของสื่อ นวัตกรรม และสร้างนวัตกรรมให้ เหมาะสมกับการเรียนรู้โดยมีความยืดหยุ่นปรับได้ตามความต้องการของรูปแบบการสอนโครงการเป็นฐาน ไม่ ยึดติดกับรูปแบบเดิมๆ มากจนเกินไป โดยอาจต้องมีการจัดเตรียมทรัพยากรที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองการ เรียนรู้ที่หลากหลาย

2. ผลการพัฒนาชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษา วัดไทรเหนือวิทยา จังหวัดนครสวรรค์โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ ใช้โครงการเป็นฐาน จำนวน 5 ชุดได้แก่ 1) ชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน เรื่องการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาในประเทศไทย, 2) ชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาใน ประเทศพม่า, 3) ชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศลาว, 4) ชุด การสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศกัมพูชา, 5) ชุดการสอนแบบใช้ โครงการเป็นฐาน เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศเวียดนาม โดยผลการประเมินคุณภาพ ชุดการ สอนแบบใช้โครงการเป็นฐานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดไทรเหนือวิทยา จังหวัด นครสวรรค์ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด และผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดการสอนแบบใช้ โครงการเป็นฐานของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา วัดไทรเหนือวิทยา มีประสิทธิภาพเท่ากับ $E_1 81.94/E_2 84.97$ เป็นตามเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์การวิจัยไว้

3. ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบใช้ โครงการเป็นฐานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดไทรเหนือวิทยา จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเรียนทั้ง 5 ชุดการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยที่มีประเด็นการอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาวិเคราะห์การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐานของ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดไทรเหนือวิทยา จังหวัดนครสวรรค์พบว่า ปัญหาการจัดการ เรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดไทรเหนือวิทยา ของบุคลากรทางการศึกษาและสามเณรนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษา วัดไทรเหนือวิทยา จังหวัดนครสวรรค์พบว่า โดยภาพรวมในด้านจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จากกระทรวงศึกษาธิการ (2551) เพื่อนำมาพัฒนาชุดการสอนแบบใช้ โครงการเป็นฐานพร้อมกับศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้โดยศึกษาความหมายของการ พัฒนาชุดการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา วัดไทร เหนือวิทยา จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวถึงปัญหาของการได้การขาดแคลนครู ครูในกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษามีจำนวนจำกัด ซึ่งตรงกับชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2539) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาชุด การเรียนรู้ไว้ว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์ ซึ่งผู้สอนไม่

สามารถถ่ายทอดได้ด้วยการบรรยาย และเป็นการสร้างความพร้อมและความมั่นใจให้แก่ผู้สอน สามารถนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้มาแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การขาดแคลนครู และการขาดแคลนสื่อการสอน เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสประสบความสำเร็จได้ ผู้วิจัยจึงมุ่งในการศึกษาหลักการพัฒนาชุดการสอนโครงการเป็นฐานโดยเน้นให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากชุดการสอนโครงการเป็นฐานซึ่งมีความสอดคล้องกับบุญชม ศรีสะอาด (2560) กล่าวว่า ชุดการสอนนั้นต้องประกอบด้วย 1) คู่มือครู 2) บัตรคำสั่งหรือใบงาน เป็นลักษณะบัตรคำที่กำหนดให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมอะไรบ้าง ซึ่งประกอบไปด้วย (1) คำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา (2) คำสั่งสำหรับผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรม และได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดการสอนโครงการเป็นฐาน ซึ่งมีความสอดคล้องกับการวิจัยของกัญญภัทร แสงแป้น (2562) ได้ทำการวิจัยในเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์เพื่อ เสริมสร้างทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักศึกษาครู” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน ภาษาอังกฤษร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักศึกษาครูให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ 70/70 และเพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานภาษาอังกฤษร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างทักษะ การพูดเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักศึกษาครูโดยเปรียบเทียบทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาครู ก่อนและหลัง การสอนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วย ศึกษาพัฒนาการของทักษะการปฏิบัติ โครงงานภาษาอังกฤษหลังการใช้รูปแบบ การจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา และคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์โดยการเลือก แบบเจาะจง จำนวน 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบทดสอบวัด แบบสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่แบบไม่อิสระ โดยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานภาษาอังกฤษร่วมกับสื่อสังคมเพื่อเสริมสร้างทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักศึกษาครูมีชื่อว่า “ESCAPE Model” มีองค์ประกอบ 5 ประการคือ หลักการ เนื้อหา กิจกรรม บทบาทผู้เรียน บทบาทผู้สอน และการจัดการเรียนรู้กระบวนการจัดการเรียนรู้มี 6 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม (Exploring the ideas: E) 2) ขั้นวางแผนการจัดทำโครงงาน (Starting plan for the project: S) 3) ขั้นเขียนเค้าโครงของโครงงาน (Creating an outline: C) 4) ขั้นลงมือปฏิบัติโครงงาน (Analyzing information to do the project: A) 5) ขั้นเสนอและแสดงโครงงาน (Presenting the project: P) 6) ขั้นประเมินผลโครงงาน (Evaluating the project: E) จากการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดไพรเหนือวิทยา ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ ผู้วิจัยจึงนำปัญหามาวิเคราะห์และมุ่งพัฒนาชุดการสอนโครงการเป็นฐานให้มีกระบวนการ 6 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา ขั้นที่ 2 กำหนดจุดมุ่งหมายในการทำโครงการ ขั้นที่ 3 วางแผนและวิเคราะห์โครงการ ขั้นที่ 4 ลงมือปฏิบัติและแก้ปัญหา ขั้นที่ 5 ประเมินผลระหว่างปฏิบัติงาน และขั้นที่ 6 สรุปผล รายงานผล และเสนอผลงาน

2. ผลการพัฒนาชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดไพรเหนือวิทยา จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า การพัฒนาชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐานโดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจำนวน 6 ชุด ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศไทย (1) สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2) ชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศไทย (2) สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, 3) ชุดการ

สอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศไทยสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3, 4) ชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศไทยสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5) ชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศไทยกัมพูชาสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5, 6) ชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศไทยเวียดนามนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรูปแบบของชุดการเรียนรู้โครงการเป็นฐานมีลักษณะขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา ขั้นที่ 2 กำหนดจุดมุ่งหมายในการทำโครงการ ขั้นที่ 3 วางแผนและวิเคราะห์โครงการ ขั้นที่ 4 ลงมือปฏิบัติและแก้ปัญหา ขั้นที่ 5 ประเมินผลระหว่างปฏิบัติงาน ขั้นที่ 6 สรุปผล รายงานผล และเสนอผลงาน โดยมีความสอดคล้องกับกัญญาภัทร แสงแป้น (2562) ได้ทำการวิจัยในเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักศึกษาครูโดยมีการจัดการเรียนรู้กระบวนการจัดการเรียนรู้มี 6 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม 2) ขั้นวางแผนการจัดทำโครงงาน 3) ขั้นเขียนเค้าโครงของโครงงาน 4) ขั้นลงมือปฏิบัติโครงงาน 5) ขั้นเสนอและแสดงโครงงาน 6) ขั้นประเมินผลโครงงาน สอดคล้องกับการวิจัยของอรุณ นรพงษ์ และคณะ (2566) ได้ทำการวิจัยในเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสวนแตง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร โดยชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีลักษณะรูปแบบกิจกรรมเรียนรู้ตามขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ ยังมีความสอดคล้องกับไชโย อ่อนสกุล และคณะ (2566) ได้จัดทำการศึกษาวิจัยในเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้รูปแบบห้องเรียนกลับด้าน เรื่อง อำนาจอธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนตะพานหิน อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ได้สร้างเป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ศึกษาคำแนะนำในการใช้ชุดการเรียนรู้ 2) ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้จุดประสงค์การเรียนรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์สมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน 3) ทำแบบทดสอบก่อนเรียน 4) ปฏิบัติตามชุดการเรียนรู้ 5) ทำแบบทดสอบหลังเรียน 6) นักเรียนได้คะแนนคุณภาพดีมากถือว่าผ่านเกณฑ์ 7) ผ่านการทำการชุดการเรียนรู้ และมีความสอดคล้องกับบอชวิทย์ อานนท์ชัยคุณ และคณะ (2566) ได้จัดทำการศึกษาวิจัยในเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่อง นโยบายการเงินการคลังกับการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตะพานหิน อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร โดยรูปของชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD มีลักษณะ ขั้นที่ 1 การเสนอบทเรียนต่อทั้งชั้น (class presentation) ขั้นที่ 2 การเรียนกลุ่มย่อย (team study) ขั้นที่ 3 การทดสอบย่อย (test) ขั้นที่ 4 คะแนนความก้าวหน้าของสมาชิกแต่ละคน (Individual improvement scores), ขั้นที่ 5 กลุ่มที่ได้รับการยกย่องหรือยอมรับ (team recognition) โดยชุดการเรียนรู้โครงการเป็นฐานมีคุณภาพ โดยภาพรวม มีความเหมาะสมมากที่สุด และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ มีประสิทธิภาพ 80/80 โดยชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐานของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา วัดไพรเหนือวิทยา มีประสิทธิภาพเท่ากับ $E_1 81.94/E_2 84.97$ เมื่อพิจารณาตามชุดการสอนแบบใช้โครงการโดยชุดที่ 1 ชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศไทย มีประสิทธิภาพเท่ากับ $E_1 80.38/E_2 86.06$, ชุดที่ 2 ชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศไทยกัมพูชา มีประสิทธิภาพเท่ากับ $E_1 81.14/E_2 82.42$, ชุดที่ 3 ชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศไทยลาว มีประสิทธิภาพเท่ากับ $E_1 80.76/E_2 85.76$, ชุดที่ 4 ชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศไทยกัมพูชา มีประสิทธิภาพเท่ากับ $E_1 83.48/E_2 85.15$, ชุดที่ 5 ชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน เรื่อง

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศไทยเวียดนาม มีประสิทธิภาพเท่ากับ $E1\ 83.94/E2\ 85.45$ โดยทุกชุดประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพราะผู้วิจัยได้เน้นการศึกษารูปแบบการหาประสิทธิภาพมีความสอดคล้องกับชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2539) ได้กล่าวถึงการวิธีการทดสอบและแนวทางการหาประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับอรุณา นรพงษ์ และคณะ (2566) ได้จัดทำการศึกษาวิจัยในเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสวนแตง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งมีผลวิจัยในการหาประสิทธิภาพโดยรวม (E_1/E_1) เท่ากับ $81.94/84.97$ มีความสอดคล้องกับเกณฑ์ 80/80 ที่ผู้วิจัยตั้งไว้

3. ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดการเรียนการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดไทรเหนือวิทยา จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเรียนทั้ง 5 ชุดการเรียนเพราะผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จากกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้ศึกษารูปแบบในการจัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับทิตินา แหมมณี (2553) ได้กล่าวถึงรูปแบบการสอนโดยทั่วไปมีองค์ประกอบรวมที่สำคัญ ซึ่งผู้พัฒนารูปแบบการสอนควรคำนึงถึงต่อไปนี้ 1) หลักการของรูปแบบการสอน เป็นส่วนที่กล่าวถึงความเชื่อและแนวคิดทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการสอน หลักการของรูปแบบการสอนจะเป็นตัวชี้ว่า การกำหนดจุดประสงค์เนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินงานในรูปแบบการสอน 2) จุดประสงค์ของรูปแบบการสอน เป็นส่วนที่ระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการสอน 3) เนื้อหา เป็นส่วนที่ระบุถึงเนื้อหาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ของรูปแบบการสอน 4) กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงาน เป็นส่วนที่ระบุถึงวิธีการปฏิบัติในขั้นตอนต่างๆ เมื่อนำรูปแบบการสอนไปใช้ดังนั้นชุดการเรียนการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐานนั้นมีรูปแบบที่ชัดเจน สร้างองค์ความรู้และสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้ ซึ่งศึกษาจากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการใช้ชุดการเรียนการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐานมีความสอดคล้องกับอชิรวิทย์ อานนท์ชัยคุณ และคณะ (2566) ได้ทำการวิจัยในเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่อง นโยบายการเงินการคลังกับการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตะพานหิน อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตรได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD โดยมีผลการวิจัยดังนี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้ คือ ชุดการเรียนการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดไทรเหนือวิทยา จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตามกระบวนการวิจัยและพัฒนาตั้งแต่ต้นจนถึงการวิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยเป็นขั้นตอนรูปแบบในการจัดการเรียนการสอนของชุดการเรียนการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดไทรเหนือ
วิทยา จังหวัดนครสวรรค์

จากภาพที่ 1 มีอธิบายดังนี้

ชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดไทรเหนือ
วิทยา จังหวัดนครสวรรค์ 6 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา : ให้ผู้เรียนร่วมกันกำหนดปัญหาและอธิบายปัญหาของเรื่องที่เรียนรู้และ
กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะหาคำตอบในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการจักการ
เรียนรู้ในรูปแบบเปิดประสบการณ์ในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้เรียนเหมือนการทำงานในชีวิตจริง เพื่อให้ผู้เรียนที่มี
ประสบการณ์ตรง ได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองตามโดยตามขอบเขตของขั้น
กำหนดปัญหา ดังนี้ 1) ปัญหาในการจัดทำโครงการเกิดจากข้อสงสัยของผู้เรียน 2) ปัญหาในการจัดทำโครงการ
เกิดจากการสังเกตของผู้เรียน 3) ปัญหาในการจัดทำโครงการเกิดจากความสนใจส่วนตัวหรือเพื่อนนักเรียนใน
กลุ่ม 4) ปัญหาในการจัดทำโครงการเกิดจากการที่ครูผู้สอนกระตุ้นด้วยคำถาม 5) ปัญหาในการจัดทำโครงการ
เกิดจากคำบอกเล่าของปัญหาจากรุ่นพี่ที่เรียนผ่านมาแล้ว

ขั้นที่ 2 กำหนดจุดมุ่งหมายในการทำโครงการ : เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ควรมีความ
เฉพาะเจาะจง และสามารถวัดได้ เป็นการบอกขอบเขตของโครงการในงานที่จะทำได้ชัดเจนขึ้น พร้อมกับ
กำหนดหัวข้อในการทำโครงการ โดยตามขอบเขตของขั้นกำหนดจุดมุ่งหมายในการทำโครงการ ดังนี้
1) กำหนดจุดมุ่งหมายในการทำโครงการในรูปแบบที่สามารถแนะนำทางที่จะหาคำตอบ 2) กำหนดจุดมุ่งหมาย
ในการทำโครงการให้สอดคล้องกับปัญหาให้อยู่ในขอบเขตของข้อเท็จจริง 3) กำหนดจุดมุ่งหมายในการทำ
โครงการให้เข้าใจง่าย 4) กำหนดจุดมุ่งหมายในการทำโครงการให้สามารถตรวจสอบได้โดยใช้การทดลองการ
สำรวจ หรือการสืบค้น 5) กำหนดจุดมุ่งหมายในการทำโครงการให้มีเหตุผลน่าเชื่อถือ

ขั้นที่ 3 วางแผนและวิเคราะห์โครงการ : เพื่อให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาการเรียนรู้และร่วมกันวางแผนการดำเนินโครงการ ทำความเข้าใจปัญหา เชื่อมโยงความรู้เก่า พิจารณาปัญหาว่าควรปรับปรุงและดำเนินการให้สำเร็จอย่างไรโดยตามขอบเขตของขั้นวางแผนและวิเคราะห์โครงการ ดังนี้ 1) การวางแผนโครงการโดยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์โครงการกระบวนการเตรียมหรือวางแผนในการดำเนินงานโครงการอย่างไรบ้าง 2) วางแผนและวิเคราะห์โครงการว่าโครงการที่นักเรียนตั้งไว้ควรมีแนวทางในการปฏิบัติตามอย่างไร 3) วางแผนการประเมินผลโดยการวิเคราะห์โครงการควรมีแนวทางการประเมินรูปแบบใด 4) ให้นักเรียนมีการเตรียมการวางแผนการพัฒนาต่อยอดในการโครงการครั้งต่อไป

ขั้นที่ 4 ลงมือปฏิบัติและแก้ปัญหา : นักเรียนลงมือปฏิบัติโครงการจากการที่ได้ศึกษาปัญหาวิเคราะห์องค์ความรู้ และนำปัญหาที่พบมาดำเนินการ และทำการทดสอบย่อย ก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการสรุปผลอย่างถูกต้องตามขั้นตอน ดังนี้ 1) นักเรียนเรียนดำเนินการทำโครงร่างโครงการที่นักเรียนมีความสนใจในการทำโครงการโดยกำหนดขอบเขตการเขียนโครงร่างของการจัดทำโครงการไว้ดังนี้ ชื่อโครงการ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการดำเนินงาน ระยะเวลา การประเมินผลกิจกรรม ผลที่คาดว่าจะได้รับ 2) ครูผู้สอนและนักเรียนที่ไม่ใช่สมาชิกของกลุ่มที่ทำการทดสอบโครงร่างเป็นผู้ร่วมวิพากษ์เพื่อความชัดเจนของโครงการ

ขั้นที่ 5 ประเมินผลระหว่างปฏิบัติงาน : ครูผู้สอนและนักเรียนร่วมกันประเมินผลการดำเนินการโครงการ โดยพิจารณาหลายตัวอย่าง เช่น การสังเกต การวิเคราะห์ ผู้เรียนก็สามารถเปรียบเทียบ แยกแยะ ข้อแตกต่างที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติงานไปสู่กระบวนการที่สำเร็จได้โดยตามขอบเขตของขั้นประเมินผลระหว่างปฏิบัติงาน ดังนี้ 1) ประเมินผลระหว่างปฏิบัติงานโดยให้ครูและเพื่อนร่วมห้องประเมินจากการตั้งประเด็นคำถาม 2) ประเมินผลระหว่างปฏิบัติงานโดยให้ครูและเพื่อนร่วมห้องประเมินการตั้งสมมติฐาน 3) ประเมินผลระหว่างปฏิบัติงานโดยให้ครูและเพื่อนร่วมห้องประเมินการสืบค้นความรู้ของสมาชิกในกลุ่ม 4) ประเมินผลระหว่างปฏิบัติงานโดยให้ครูและเพื่อนร่วมห้องประเมินการสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการทำโครงการ 5) ประเมินผลระหว่างปฏิบัติงานโดยให้ครูและเพื่อนร่วมห้องประเมินการมีจิตสาธารณะของนักเรียน 6) ประเมินผลระหว่างปฏิบัติงานโดยให้ครูและเพื่อนร่วมห้องประเมินการนำเสนอผลงานของนักเรียน

ขั้นที่ 6 สรุปผล รายงานผล และเสนอผลงาน : การนำข้อมูลที่เกิดจากองค์ความรู้จากการทำโครงการด้วยชุดการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน มาวิเคราะห์สรุปผลและนำเสนอให้กับเพื่อนร่วมชั้นได้ร่วมกันพิจารณาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันจากกลุ่มอื่น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูสามารถนำกระบวนการของชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐานไปจัดการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน และส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้น ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้

1.2 ชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน ถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมที่ศึกษาด้วยตนเองหรือศึกษาเป็นกลุ่มได้ โดยมีการจัดทำรูปแบบขั้นตอน แทรกภาพ วีดิทัศน์ ทำให้นักเรียนเข้าใจง่ายและสามารถนำกลับมาอ่านทบทวนได้อีกครั้ง ทำให้การจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการออกแบบชุดการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่จะช่วยพัฒนาสมรรถนะหรือทักษะด้านอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.2 ควรศึกษารูปแบบในการจัดการเรียนการสอนโดยสร้างให้เป็นนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อมาปรับใช้การจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในลักษณะอื่นๆ เช่น การเรียนแบบบูรณาการ การเรียนโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานการเรียนรู้ในบริบทของโรงเรียนนั้นๆ เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของผู้เรียนในทุกระดับชั้น หรือชั้นที่สูงขึ้น หรือในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยในรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการสอน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในระดับชั้นเรียนอื่นๆ หรือประยุกต์ใช้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กัญญาภัทร แสงแป้น. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักศึกษาครู. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2539). การทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอน ในเอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 8-15. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไชโย อ่อนสกุล และคณะ. (2566). การพัฒนาชุดการเรียนรู้รูปแบบห้องเรียนกลับด้าน เรื่อง อำนาจอธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนตะพานหิน อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร. วารสารวิจัยและวิชาการบรรพชน, 1(3), 1-18.
- ทิตนา แหมมณี. (2553). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ศิริพล แสนบุญส่ง. (2559). การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning). แหล่งที่มา <https://www.gotoknow.org/posts/614532> สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2567.
- อชิรวิทย์ อานนท์ชัยคุณ และคณะ. (2566). การพัฒนาชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องนโยบายการเงินการคลังกับการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

- โรงเรียนตะพานหิน อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร. วารสารวิจัยและวิชาการบรรณพัฒน์, 1(3), 1-18.
- อรญา นรพงษ์ และคณะ. (2566). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสวนแตง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร. วารสารวิจัยและวิชาการบรรณพัฒน์, 1(2), 1-15.
- Sunsanee Chanteerarat. (2565). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ACTIVE LEARNING โดยใช้รูปแบบการสอนแบบใช้โครงงานเป็นฐาน. แหล่งที่มา <https://new.inskru.com/idea/-N68uCwOEKKxo8nHMHxW/> สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2567.